

SEX
SAMFUND

**FAKTA
OG MYTER
om mødommen**

JOMFRUHINDE

HYMEN

USKYLD

SKEDEKRANS

MØDOM

KØNSKRANS

HVAD ER MØDOMMEN, OG HVORFOR HAR MAN DEN?

Hele skeden er et elastisk rør, der består af sammenfoldet slimhinde. Nederst i skeden, lige inden for skedeåbningen, sidder en ekstra fold af slimhinde, som også er elastisk. Denne slimhindefold kalder man for mødommen. Dens funktion er at beskytte skeden mod bakterier. Den virker altså som en barriere, så der ikke så let kommer bakterier op i skeden, der kan forårsage infektion.

FAKTA

Mødommen har mange andre navne: Jomfruhinden, kønskrans, hymen, skedekrans, uskyld m.v.

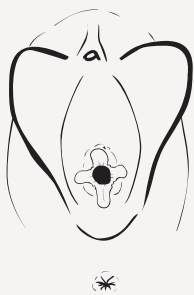
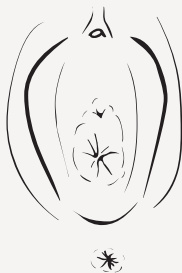
Ordet "jomfruhinde" kan give en forkert opfattelse af, at mødommen er en hinde, der dækker hele skedeindgangen, og det er ikke tilfældet.

HVORDAN SER MØDOMMEN UD?

Alle kvinder er født med en mødom, og den varierer i udseende fra kvinde til kvinde. Hos nogle er det en helt tynd slimhindefold, der sidder rundt langs skedevæggen, og som kvinder aldrig mærker eller opdager. Hos andre kan slimhinden være mere sej og dække en større del af skedeindgangen.

Hos unge piger, der endnu ikke er kommet i puberteten, er slimhindefolden som regel glat og formet som en donut med et hul i midten. I puberteten begynder mødommen at ændre sig på grund af hormoner i kroppen. Den bliver tykkere og mere elastisk og kan være cirkulær og glat men også takket og foldet. Mødommen kan være fyldt med huller ligesom en si, eller den kan bestå af små frynser, der sidder fast lige inden for skedeåbningen. Farven kan variere fra næsten gennemsigtig til lyserød.

Hvis man har lyst til at vide, hvordan ens underliv ser ud, kan man kigge sig mellem benene med et spejl. Man kan prøve at sprede kønslæberne, så man også kan kigge op i skeden, og måske kan man se de takker, folder eller frynser, der udgør mødommen.

FAKTA

Betegnelsen "mødom" hænger sammen med ordet "mø". "Mø" er et gammeldags ord, der betyder en ung ugift kvinde, som formodes at være jomfru.

Dengang troede man, at mødommen var noget, man mistede ved første samleje. Vi ved i dag, at mødommen ikke har noget at gøre med, om man har haft samleje.

MØDDOM OG MENSTRUATION

Når man i løbet af puberteten får menstruation, løber blodet ud gennem skeden og gennem slimhindefolden. Nogle synes, det er ubehageligt at sætte en tampon eller en menstruationskop op, da de er bange for at beskadige møddommen. Men eftersom møddommen er en elastisk hinde, kan man ikke beskadige den ved at bruge tampon, menstruationskop eller bind.

Hvis det føles ubehageligt at sætte en tampon eller menstruationskop op, kan det skyldes, at man spænder op i underlivet, eller at møddommen er lidt strammere i den ene side end i den anden.

I ganske få tilfælde kan piger være født med en slimhinde uden hul i, og i sådanne tilfælde vil det være nødvendigt med en operation, så menstruationsblodet kan komme ud.

»»
Mange kvinder har rester af
mødomsslimhinden hele livet.

MØDOM OG SEX

Man har en mødom både før og efter, man har samleje i skeden – idet mødommen jo er en elastisk slimhindefold. Det er altså ikke en hinde, der brister, og man "mister" ikke noget, når man har sex. Nogle kvinder bløder den første gang de har samleje i skeden og nogle også de efterfølgende gange. Det skyldes, at mødommen bliver udvidet, og at der kan komme en lille rift i den. Det kan også skyldes, at man spænder op i underlivet.

Det er meget forskelligt fra kvinde til kvinde, om de bløder første gang, de har samleje i skeden. Faktisk er det under halvdelen af alle kvinder, der bløder første gang, de har samleje i skeden.

Hvis man har oralsex (sex med munden) eller analsex (sex i endetarmen), påvirker det ikke mødommen. Hvis man rører ved sig selv, eller en anden rører ved en, f.eks. på klitoris eller kønslæber, har det heller ingen betydning for mødommen.

DEN FØRSTE GANG

Der er mange myter om, hvordan det føles at have sex første gang. Faktum er, at vi alle er forskellige, og derfor vil der være stor forskel på, hvordan det føles for den enkelte.

Nogle tror, at det helt sikkert gør ondt, fordi "mødommen sprænger", og fordi skeden bliver udvidet. For nogle gør det ondt, fordi man er nervøs, og derfor spænder op i skeden. Andre mærker ingen smerter. Man kan hjælpe sig selv den første gang ved at prøve at slappe godt af i skeden og sørge for, at man er tilstrækkeligt våd. Man kan evt. bruge lidt glidecreme sammen med sin partner.

FAKTA

De fleste kvinder bløder ikke ved første samleje i skeden.

Faktisk er det under 50%, der bløder den første gang, de har sex.

**At "miste sin
mødom" er noget sprogligt,
som ikke hænger sammen med
en egentlig fysisk forandring
i kroppen.**

Nogle mener, at det SKAL bløde den første gang, man har sex. Men det er faktisk under halvdelen af alle kvinder, der bløder ved det første samleje.

Der kan komme blod eller brunt udflåd fra skeden, hvis der kommer en lille rift i slimhinden, men det er individuelt fra kvinde til kvinde. Nogle bløder de første par gange, de har vaginalt samleje, og andre bløder altså slet ikke.

Ens partner kan hverken se eller mærke, om man har haft sex før. Skeden og mødommen er fleksibel og kan godt tåle at blive udvidet. Man bliver altså ikke mindre stram i skeden, fordi man har haft sex.

Man bruger nogle gange udtrykket "at få taget sin mødom" om at have sex med nogen første gang. At "miste sin mødom" er altså noget sprogligt, som ikke hænger sammen med en egentlig fysisk forandring i kroppen. På den måde kan man godt sige, at både drenge og piger har en mødom.

SPØRGSMÅL OG SVAR FRA SEXLINIEN

SEXLINIEN

FØR UNGE

SPØRGSMÅL:

Første gang jeg var i seng med min kæreste blødte det ikke, så vi er i tvivl om jomfruhinden er sprunget. - *pige 14 år*

SVAR:

Jomfruhinden (møddommen) er egentlig en slimhindefold, der sidder ca. 2-3 cm. oppe i skeden. Møddommen sprænger ikke, som mange går rundt og tror - den kan få små rifter under belastning. Den revner altså lidt, vokser lidt sammen igen, revner lidt osv. - indtil den ikke er i vejen mere.

Hvordan mødommen får rifter - om det f.eks. gør ondt eller bløder - kommer også an på, hvordan den ser ud - det er nemlig meget forskelligt fra pige til pige, hvordan hendes slimhindefold ser ud, og hvor tyk den er.

KAN DET SES ELLER MÆRKES, AT MAN HAR HAFT SEX?

Nogle unge, der har haft sex, kan blive nervøse for, om andre kan se eller mærke det på dem. De tror, at man ændrer udseende eller personlighed, hvis man har haft sex. Andre er bange for, om en læge eller en pårørende kan mærke eller se det

Man skifter ikke personlighed eller udseende, heller ikke selvom man har haft sex mange gange. Man bliver selvfølgelig mere erfaren med sex, men det er ikke noget, der viser sig fysisk.

FAKTA

Man har ifølge Menneskerettigheds-erklæringen ret til at bestemme over sin egen krop.

Det betyder bl.a., at man selv bestemmer hvem der må røre én, hvem der må undersøge én, og hvem man har sex med og hvornår .

Ikke engang specialuddannede læger og gynækologer kan med sikkerhed sige, om en kvinde har haft sex.

Nogle kvinder får nemlig ikke så meget som en eneste rift i mødomsslimhinden, selv om de har haft sex og også født børn. Andre derimod kan godt have små ridser i mødommen, selvom de ikke har haft sex. Begge dele er helt naturligt, fordi mødommen kan se ud på mange forskellige måder.

Nogle gange tror ens partner, at han eller hun kan mærke eller se det. Det kan partneren ikke. Hvis det skaber dårlig stemning i forholdet, kan man fx søge råd hos en læge eller hos en anonym rådgivning. De kan f.eks. hjælpe med at fortælle, at man ikke kan se på kvinder, om de har haft samleje eller ej, og at det ikke altid bløder ved samleje. Mange voksne ved heller ikke dette.

SPØRGSMÅL OG SVAR FRA SEXLINIEN

SEXLINIEN

FOR UNGE

SPØRGSMÅL:

Hej. Jeg er kun 14 år og har haft sex med min kæreste, og nu skal jeg snart til lægen og have p-piller, så jeg ville spørge, om lægen kan se, om man har haft sex, når man skal undersøges???

SVAR:

Nej det kan man slet ikke se. De fleste tror, at kvindens mødom sprænger og går i stykker, første gang hun har sex. Men det er slet ikke rigtigt. 2-3 centimeter oppe i skeden, sidder der en slimhindefold (også kaldet mødommen). Den kan se ud på mange forskellige måder. Hos nogen er den tyk, hos andre er den tynd. Hos nogle få, er der en hinde, men de fleste har en krans.

De første gange, man får noget op i skeden, kan der godt komme en lille revne i den slimhindefold, som gør, at man bløder lidt, det er ikke noget der nødvendigvis gør ondt. Det er dog ikke alle der bløder, første gang de har sex.

MØDOMMEN FORSVINDER IKKE BARE

Nogle piger har hørt rygter om, at mødommen kan forsvinde eller bryde, hvis de dyrker motion eller får en gynækologisk undersøgelse. Men det passer ikke. Der kan ikke komme revner i mødommen ved gymnastik eller sport. Heller ikke ridning, cykling eller at støde skridtet mod cykelstangen har nogen betydning.

Ved en gynækologisk undersøgelse vil lægen indføre nogle instrumenter i skeden for at kigge på livmoderen samt mærke oppe i skeden med to fingre. Det er heller ikke noget, der får mødommen til at forsvinde.

Mødommen forsvinder nemlig ikke bare lige sådan, eftersom det er en elastisk slimhinde, der følger kroppen.

Hvis du er nervøs for at få en gynækologisk undersøgelse, så snak med lægen om dine tanker, så hun/han kan forklare dig, hvad der skal ske og tage ekstra hensyn til din bekymring.

KAN MAN FÅ EN NY MØDOM?

Det korte svar er "nej". Eftersom mødommen ikke er noget, man kan miste, kan man heller ikke få den igen.

Der er dog privatklinikker, der specialiserer sig i at "lave en ny mødom". Det går ud på, at lægen syr slimhinderne sammen i kanten, så hullet til skeden bliver mindre. Det er dyrt, og der er stadig ingen garanti for blødning.

I stedet for at få lavet en kunstig mødom, kan man snakke med sin partner eller familie om mødom. Det kan man bl.a. få hjælp til gennem Sex & Samfunds rådgivning.

Eftersom mødommen
ikke er noget, man kan miste,
kan man heller ikke
få den igen.

HVORDAN TALER MAN OM PIGERS OG DRENGES SEKSUALITET?

Piger og kvinders seksualitet omtales ofte meget forskelligt fra drengen og mandens seksualitet. Hos kvinden har man historisk set tillagt hendes uskyld meget stor betydning, og oven i købet opfundet en "jomfruhinde", som skulle kunne vise, om kvinden var uberørt eller ej. For mandens vedkommende har hans uskyld været af mindre betydning, og man har ikke interesseret sig for et fysisk bevis på mandens jomfruelighed eller antallet af seksualpartnere.

Kvindens uskyld omtales ofte som noget, der bliver taget fra kvinden – hun "mister" sin mødom, "får taget" sin uskyld eller bliver "defloreret" (det betyder at afblomstre). Den måde at tale om kvindens seksualitet smitter af på hele vores forestilling om manden og kvinden som seksuelle væsner. Pigen opfattes som den tilbageholdende og passive part, der først gennem sit møde med manden og hans penis forvandler sig til en kvinde. Manden fremstilles som den aktive part, der med god appetit på sex og stor erfaring i bagagen, lægger kvinderne ned.

Der er også stadig tendens til, at en mand, der har haft sex med mange, bliver omtalt positivt, f.eks. som "scorekarl", "damernes ven" eller "player", hvorimod en kvinde nemt bliver stemplet negativt og måske bliver kaldt "luder" eller "billig", hvis hun har flere sexpartnere.

Man kan overveje, hvordan man selv vil tale om mandens og kvindens seksualitet og om mødommen.

RÅDGIVNING

Hvis man har spørgsmål eller andet vedrørende mødom, krop, sex eller seksualitet, er der flere steder at gå hen. Man kan f.eks. tale med sin egen læge eller skolens sundhedsplejerske. De videregiver ikke automatisk information til ens familie.

Man kan også henvende sig anonymt (uden at fortælle hvem man er) til en af landets præventions- og rådgivningsklinikker. Hvis man bor i Region Hovedstaden kan man bl.a. kontakte Sex & Samfunds Præventions- og Rådgivningsklinik på telefon: 33 13 91 13.

Man kan også ringe eller skrive til Sex & Samfunds rådgivning for unge på www.sexlinien.dk eller til rådgivningen for 10-15-årige på www.privatsnak.dk.

SEXLINIEN
FOR UNGE

PRIVAT

SNAK

TIL FAGPERSONER

Mødommen har en praktisk funktion – nemlig at hindre bakterier i at komme op i skede og forårsage infektion. Det har man ikke altid vidst, og derfor har mødommen historisk set været omgærdet med en vis portion usikkerhed og mystik. I mange lande og inden for mange kul turer tillægges den stadig stor betydning, og det kan have personlige konsekvenser for en ung pige, hvis hun menes at have "mistet sin mødom" uden for ægteskabet.

Denne interesse for pigers mødom smitter af på forestillingen om mange kvinders seksualitet. F.eks. oplever vi ofte i Sex & Samfund, at kvinder forventes at være mere seksuelt afholdende end mænd, at kvinder opfattes som "billige", hvis de har flere seksualpartnere, og at det at "få taget sin mødom", altså første gang en kvinde har samleje i skeden, forventes at være noget helt særligt. Derfor kan der også være meget angst og usikkerhed forbundet med "første gang".

Faktum er, at man ikke kan kontrollere, om kvinder har haft samleje i skeden ved at kigge på deres mødom. Hos mange kvinder er den ikke andet end tynde slimhindefolder der hverken brister eller bløder. Derfor er det også paradoksalt, når unge kvinder er nervøse for at "miste den" ved et uheld, eller for om det kan ses eller mærkes på dem, at de har haft sex. For nogle kvinder betyder det så meget, at de betaler penge for at få rekonstrueret mødommen.

Derfor er information om mødommen en vigtig del af al vejledning og undervisning til alle unge uanset køn, seksualitet og etnisk og religiøs baggrund. Især er det vigtigt at overveje, hvordan man taler om kvinders seksualitet og om mødom for at undgå at reproducere de forkerte forestillinger, der findes.

SEX
SAMFUND

FÅ RÅD OG VEJLEDNING

Du kan få vejledning hos Sexlinien for unge på telefon 70 20 22 66 eller på www.sexlinien.dk.

Hvis du er mellem 10 og 15 år, kan du få vejledning på telefon 70 20 22 81 eller på www.privatsnak.dk.

Begge rådgivningstjenester har åben mandag-fredag kl. 15.00-19.00.

Yderligere pjecer, informationsmaterialer, undervisningsmaterialer kan bestilles hos Sex & Samfund.

Se mere på www.sexogsamfund.dk

Sex & Samfund

Lergravsvej 63, 2., 2300 Kbh. S Tlf. 33 93 10 10

Udgivelse: (2017) 2. udg, 2020

Redaktion: Pernille Skanderup

Ansvars- og opretthavende redaktør: Marianne Lomholt

Fotos og illustrationer: Pernille Ane Egebæk, Syda Productions/Shutterstock.com, Africa Studio/Shutterstock.com, goodluz/Shutterstock.com, iordani/Shutterstock.com

Layout: Morten W. Lambertsen

